OSMANLI DÖNEMİ RUMELİ PARA VAKIFLARI

6

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

İZ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

PROJE YÖNETMENİ

PROF. DR. MEHMET BULUT

EDİTÖR

PROF. DR. MEHMET BULUT

EDİTÖR YARDIMCILARI

PROF. DR. HÜSEYİN ÇINAR - PROF. DR. RAHMAN ADEMİ -
DR. AHMET DEMİR - DR. AYDIN KUDAT - DR. MEHMET DOĞAN -
DR. CEM KORKUT - MEVLÜT ÇAM - MEHMET TUĞRUL

İstanbul Zaim Üniversitesi

İZÜ YAYINLARI NO: 37

Kitabın Adı
OSMANLI DÖNEMİ RUMELİ PARA VAKIFLARI

Editör
Prof. Dr. Mehmet Bulut

Hazırlayanlar
Mehmet Bulut - Hüseyin Çınar
Rahman Ademi - Ahmet Demir
Aydın Kudat - Mehmet Doğan
Cem Korkut - Mevlüt Çam
Mehmet Tuğrul - Yakup Özsaraç
Hasan Demirtaş - Bora Altay
Faruk Yavuz - Rıdvan Enes Akçatepe

Harita
Dr. Yunus Uğur, Ahmet Baş

Sayfa Tasarımı
Altınoluk Grafik / Mustafa Erguvan

Kapak Tasarımı
İbrahim Yılmaz - Mustafa Yüm

Baskı - Cilt
Erkam Yayın San. ve Tic. A.Ş.
İkitelli Osb. Mh., Atatürk Blv.
Haseyad 1. Kısım No:60 D:3C
Başakşehir / İstanbul

Baskı Tarihi
İstanbul, 2019

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Uluslararası İslam Ekonomi ve Finansı
Araştırma ve Uygulama Merkezi (İSEFAM)
www.izu.edu.tr

Ankara Düşünce ve Araştırma Merkezi
(ADAM) Vakfı
www.adam.org.tr

© Her hakkı mahfuzdur.

ISBN: 978-605-69554-0-2 (Set-12 Cilt)
ISBN: 978-605-69554-7-1

OSMANLI DÖNEMİ RUMELİ PARA VAKIFLARI

HAZIRLAYANLAR

MEHMET BULUT - HÜSEYİN ÇINAR - RAHMAN ADEMİ -
AHMET DEMİR - AYDIN KUDAT - MEHMET DOĞAN - CEM KORKUT -
MEVLÜT ÇAM - MEHMET TUĞRUL - YAKUP ÖZSARAÇ -
HASAN DEMİRTAŞ - BORA ALTAY - FARUK YAVUZ -
RIDVAN ENES AKÇATEPE

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

İZ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

TAKDİM

Osmanlıların kurduğu devletin -üç kıtada- Asya, Afrika ve Avrupa'da altı asırdan fazla bir dönem devam etmesinde adalet anlayışı içindeki yönetim elitleriyle dürüst iş insanları ve gönüllü öncülerin bu coğrafyalarda yaşayan milletlerin iktisadi, sosyal, kültürel, dini, ilmi vb. alanlardaki ihtiyaçlarını karşılama konusundaki başarıları ile doğrudan ilgisi bulunduğu günden güne daha iyi anlaşılmaktadır. Dini, dili, kültürü ve milliyetine bakılmaksızın insana sadece "eşref-i mahlukat" olarak yaratıldığı için verilen değer temelinde bir arada yaşayan insanların ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında Osmanlıların kurup geliştirdikleri müesseselerin ve onların icra ettikleri fonksiyonların önemli bir rolü bulunduğunda kuşku yoktur.

Osmanlıların geliştirdiği müesseselerin başında vakıflar gelmektedir. İnsanların hatta diğer varlıkların ihtiyaçlarını dikkate alan Osmanlılar, eğitimden sanata, sağlıktan bayındırlık hizmetlerine, kültürden ticaret ve finansa kadar birçok alanda vakıflar kurmuşlardır. Vakıflar içinde yer alan ve Osmanlıların özgün icatları olarak kabul edilen vakıf türlerinden biri de para vakıflarıdır (vakf-ı nukud). Osmanlıları diğer devlet ve medeniyetlerden ayıran belirgin özelliklerinden biri de modern zamanlarda tüm dünyayı hakimiyeti ve etkisi altına alan modern kapitalizmin ve onun faizli finans kurumları olan modern bankalar karşısında kendi değerler sistemi ve dünya görüşlerine uygun ve medeniyet anlayışlarıyla uyumlu finans kurumları olan para vakıflarını kurmuş, geliştirmiş ve süreç içerisinde ülkenin neredeyse her tarafına yaygınlaştırmış olmalarıdır. Bu kurumlar kamu ve özel sektörün dışında üçüncü sektör olarak rol oynayan vakıf anlayışıyla sosyal, kültürel, ekonomik ve finansal alandaki bireysel ve kurumsal ihtiyaçları giderme yanında Osmanlıların en çok önemsediği toplumsal "denge" ile uzun dönemde (*long term*) ekonomik ve finansal "istikrar"ın sürdürülmesinde hayati derecede rol oynadığı söylenebilir.

Osmanlılar, para vakıflarını Avrupa'da modern bir sistem olarak kapitalizmin inşa edilmeye ve onun en temel kurumlarından ve sistemin motoru olarak kabul edilen faizli finans kurumlarının şekillenmeye başladığı dönemlerde kurup geliştirdiler. Bu kurumlar

önce Avrupa'nın yanı başında, Osmanlı Rumelisi'nde ortaya çıktı ve sonraki dönemlerde Anadolu başta olmak üzere Batı Asya, Kuzey Afrika ve devletin diğer bölgelerinde de yaygınlaştı ve son zamanlara kadar gelişmeye devam etti.

Osmanlı döneminde kurulan para vakıfları ile ilgili daha önceleri belli başlı şehirleri esas alan çalışmalar gerçekleştirildi. Ancak kuruluşundan gelişimine bu genişlik ve kapsamda tüm Osmanlı Avrupası'nda (Rumeli) kurulan para vakıflarını ihtiva eden proje çalışması ilk defa gerçekleştirilmektedir. Elinizdeki bu çalışmada Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivlerinde yer alan belgelerden yola çıkılarak Türkiye (Edirne, Tekirdağ, Kırklareli), Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Kosova, Makedonya, Romanya, Sırbistan ve Yunanistan'da Osmanlı dönemine ait para vakfı ihtiva eden vakfiyeler Osmanlı Türkçesi ve Arapça'dan modern Türkçe'ye kazandırıldı. Ayrıca her vakfiye için Türkçe, İngilizce ve Arapça özetler hazırlandı.

Proje kapsamında Osmanlı dönemi Rumeli para vakıflarına ilişkin analizler de yapıldı. Belli başlı bölge ve ülkelerdeki para vakfı örneklerinden yola çıkılarak bu kurumların geniş Osmanlı coğrafyasında ortaya çıkış şartları, gelişmeleri, işletilme usulleri başta olmak üzere konuyla ilgili tartışmalar üzerinde duruldu ve analizler gerçekleştirildi. Para vakıflarının modern zamanlarda faizsiz finans sisteminin inşası ve kurumsal yapısının geliştirilmesi konusundaki önemi erbabınca iyi bilinmektedir. Bununla birlikte bu kurumlar vasıtasıyla vakfedilen sermaye miktarının ne olduğu, nerede, ne zaman ve ne şekilde değerlendirildiği konuları yanında bu çalışma Osmanlı Balkan coğrafyasında kurulmuş para vakıflarının kuruluş yılı, yeri, kurucuları, vakfedilen para miktarları, işletme oranları (ribh) ve şartları gibi önemli sorulara cevabın bulunabileceği en kapsamlı araştırmaların ilki olduğu söylenebilir.

Yapılan arşiv çalışmaları, para vakıflarının 15. yüzyılda Osmanlı Rumeli bölgesinde ortaya çıktığı (1423), sonrasında da 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar artan oranda gelişimini sürdüğünü göstermektedir. Bu anlamda, Osmanlı Devleti'nde para vakıfları uzun bir dönem boyunca varlığını sürdüren önemli bir kurum haline gelmiştir. Bu kurumlar sayesinde temel fonksiyonu hayrî hizmetler olan vakıfların rolü iktisadi ve finansal alanlara yaygınlaştırılmış ve Osmanlı ekonomisinin "ibadullahın terfi-i ahvalini" gözeten dengesini uzun yıllar boyunca muhafaza ederek "sürdürülebilir iktisadi kalkınma" yaklaşımıyla bu alanlardaki insan ve toplum ihtiyaçlarının karşılanması yanında "insani finans" çerçevesinde kısa, orta ve uzun dönemli finansal istikrarın sağlanması ile yükselen modern kapitalizm karşısında kendi medeniyet, vakıf, iktisat ve finans geleneğine bağlı kalarak kurduğu ve geliştirdiği sistemini istikrar ve denge içinde sürdürmesinde önemli katkılar sağladığı anlaşılmaktadır. Vakıf kurumları içerisinde para vakıfları sadece hayır hizmetlerinin gerçekleştirilmesi, kamu mallarının üretilmesi, eğitim hizmetlerinin finansmanı, dinî kurumların ayakta kalması ve alt yapı yatırımları gibi hizmetleri yapmakla kalmamış, aynı zamanda vakıf sermayesinden elde edilen gelirler ile finansal istikrara katkı sağlamış,

istihdamın genişlemesine katkıda bulunmuş ve kredi maliyetlerindeki dengeleyici rolü yanında işgücü piyasasında da ücretlerin dengelenmesinde de önemli bir rol oynamıştır.

Proje kapsamında, tespit edilen para vakıflarının sermaye miktarları, ribh oranları, sermaye gelirleri ve ücretler ayrı ayrı alt dönemlere göre tespit edilmiştir. Bu tespitler ışığında, karşılaştırmalı analizlerin sağlıklı gerçekleştirilmesi adına bütün iktisadi veriler gümüş (gr) cinsinden hesaplanmıştır. Bu değerlere ek olarak, bir mal sepeti meydana getirilmiş ve bu mal sepetinin fiyat endeksleri belirlenen alt dönemlere göre oluşturulmuştur. Böylece belirlenen dönemlerin ücret düzeylerinin reel değerler üzerinden analiz edilebilmesinin zemini ortaya çıkarılmıştır. Tabiatıyla eserin bütününde arşiv vesikalarından yola çıkılarak konuyla ilgili yapılan tespit, transkript ve tercüme edilen belgelere ulaşmak suretiyle dini, sosyal, kültürel, iktisadi ve finansal alanlar başta olmak üzere ilgi alanlarına göre araştırmacıların pek çok alanda bu kurumların rolü ve önemini daha yakından fark edebilmelerine imkan sağlayan önemli bir kaynak ortaya çıkarılmış olmaktadır.

Başlangıcından basım aşamasına kadar dört yıldan fazla süren bu proje birçok kişi ve belli başlı kurumların destek ve katkılarıyla ortaya çıktı. Yoğun bir emek ürünü olan bu çalışmada teşekkürü borç bildiğimiz kurumların başında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yer almaktadır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından da desteklenen bu proje, Ankara Düşünce ve Araştırma Merkezi (ADAM) ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finans Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin (İSEFAM) önemli katkıları ile gerçekleştirilmiştir. Katkısı bulunan tüm kurumlara ve bu kurumların desteklerini esirgemeyen değerli yöneticilerine teşekkürü borç biliyoruz.

Bu tür uzun soluklu projelerde yer almak önemlidir. Ancak daha önemlisi böyle uzun soluklu projelerde yapılan iş bölümüne göre herkesin uyum içinde görevini yerine getirmesidir. Yürütücülüğü Mehmet Bulut tarafından gerçekleştirilen bu projede Hüseyin Çınar, Rahman Ademi, Aydın Kudat, Ahmet Demir, Mehmet Doğan, Mevlüt Çam, Cem Korkut, Mehmet Tuğrul, Yakup Özsaraç, Hasan Demirtaş, Bora Altay, Faruk Yavuz ve Rıdvan Enes Akçatepe'den oluşan geniş bir araştırmacı grup yanında, Himmet Taşkömür, Hamdi Döndüren ve M. Akif Aydın hocalarımız da danışman olarak katkı sağladılar. Yunus Uğur ve Ahmet Baş da haritaların üretilmesinde önemli bir destek sağladı. Bu projenin yayın olarak Siz değerli okuyucu ve araştırmacıların önüne gelmesinde özellikle araştırmacılarımızın özverili gayretleri, destekleri ve uyum içinde çalışmalarını ifade etmek hakikatin izharı sadedinde bir zarurettir. Hafta içi düzenli çalışma ve tetkiklerden sonra ADAM ile İSEFAM bünyesinde gerçekleştirilen uzun soluklu okuma, tartışma ve analizlere katılan proje ekibindeki tüm arkadaşlarımızın emekleri her türlü takdirin üzerindedir. Ankara ve İstanbul'daki uzun soluklu çalışmalara Balkanlardaki saha çalışmaları ile proje alan merkezli tespitlerle altı yüz yıllık para vakıfları mirasının günümüzdeki durumunu yerinde görme imkanı da oldu. Her imkan gibi bu da insana yeni sorumluluklar yüklüyor. Bu bahiste söylenecek çok şey var. Ancak bu dibacede şu kadarını not düş-

mekte yarar var; Balkanlardaki Osmanlı vakıf medeniyet mirası konusunda sorumluluk mevkiinde bulunan herkese önemli görevler düşmektedir.

Dört yıldan fazla bir süre boyunca sürekliliği bulunan ve birlikte gerçekleşen bir gayretin sonucunda bu eser meydana geldi. Uzun soluklu bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkan bu eserde, haliyle eksiklikler, kusurlar ve şurası şöyle olsa burası şöyle yapılsaydı daha iyi olurdu denilecek bölümler vardır. Ancak böylesine geniş çaplı bir çalışmada bunların erbabınca mazur görüleceğini umuyoruz. Bu vesileyle proje ekibinde yer alan tüm çalışma ve ekip arkadaşlarıma gösterdikleri gayret, samimi işbirliği ve uyumlu çalışmalarından dolayı en içten teşekkürlerimi ifade etmek isterim.

Projeye destek veren tüm kurumlara özellikle de sürecin başından itibaren yayın aşamasına gelip baskının tamamlanmasına kadar geçen süreçte desteğini esirgemeyen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na ve Değerli Başkanları Erdem Başçı, Murat Çetinkaya ve Murat Uysal Beyefendiler ile yakın mesai arkadaşlarına, Yunus Emre Enstitüsü'ne ve Kıymetli Başkanları Hayati Develi ve Şeref Ateş Beyefendiler ile T.C. Vakıflar Genel Müdürü Adnan Ertem Beyefendiye teşekkürlerimi sunarken; bu eserin başta vakıf, sosyal ve ilmi alanlar olmak üzere bu tür çalışmaların, özellikle iktisat ve finans alanında sadece ülkemiz ve İslam coğrafyasında değil dünya ölçeğinde yeni ufuklar açması ve uygulamalara öncülük edecek yeni çalışmaların gerçekleştirilmesine vesile olmasını ve hayırlar getirmesini temenni ederim. Gayret bizden tevfik Allah (CC)'tandır.

Prof. Dr. Mehmet BULUT
Proje Yürütücüsü

İstanbul Zaim Üniversitesi

TAKİP EDİLEN USUL VE İMLÂ ESASLARI

- Bu çalışma, Osmanlı döneminde Rumeli topraklarında kayıt altına alınan Türkçe ve Arapça para vakıflarına ait vakfiyelerin çeviri ve asıl metinlerinden oluşmaktadır. Çalışmanın esasını teşkil eden vakfiyeler, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı Arşivi'ndeki para vakıfları (Nukūd-ı Mevkūfe) vesikalarına aittir. Ayrıca incelenen bölgeye ait ulaşılabilen Şer'iyye Sicillerindeki para vakıfları ile ilgili vakfiyeler - Rodosçuk, Edirne, Saraybosna ve Bulgaristan'daki bazı şehirlere ait - bu çalışmada kullanılmıştır.
- Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk kısımda genel bir değerlendirme, ikinci kısımda vakfiyelerin özetleri ile birlikte Türkçe olanların çevirileri (daha doğrusu Latin harflerine aktarımı, zira yapılan iş sadece bir çeviri işlemi değildir), Arapça olanların tercümeleri, üçüncü kısımda ise bu vakfiyelerin asılları, kendi içinde aidiyet numaraları verilerek sıralanmıştır. Vakfiyelerin asıllarının sona bırakılması metin kaymalarını önlemek için başvurulan bir yöntemdir.
- Çalışmada çevirileri verilen vakfiyeler alfabetik olarak ülke isimlerine göre sıralanmıştır. Bu sıralamada her ülke kendi içinde yine alfabetik olarak şehir adlarına göre tanzim edilmiştir. Bu sıralamalarda önce şehir merkezinde yer alan mahalleler, sonra kazalar yer almıştır. Bu sıralamalar yapılırken vakfiyelerin tarih sırası dikkate alınmıştır. Tarihi mevcut olmayan vakfiyeler, ait olduğu şehir/kazanın son sırasına konulmuştur.
- Vakfiye başlıklarında vakfı kuranların (vâkıf ve vâkıfe) isimleri, baba isimleri, vakfı kurdukları dönemdeki görevleri, künye ve lakapları ile birlikte verilmiştir.
- Her bir vakfiyenin başında o vakfın kurucusu, kurulduğu mahal, vakfın hayratı ve akarı ile vakfedilen paranın yer aldığı özeti Türkçe, İngilizce ve Arapça olarak verilmiştir.

İstanbul Zaim Sabahattin Üniversitesi

- Vakfiyenin aslında yer alan hicrî tarihler, ay, gün ve yıl olarak miladî tarihe çevrilerek birlikte gösterilmiştir. Bu yazım şekline İngilizce ve Arapça özetlerde de uyulmuştur. Ayın ilk günü olan "gurre" 1. gün (1 Ekim gibi), "selh" ayın sonuncu günü (30 Eylül gibi) olarak yazılmıştır. Evâil ayın ilk 10 günü (1-10), evâsıt ayın ikinci on günü (11-20), evâhir ise ayın son on günü (21-30) olarak miladî takvimde gösterilmiştir.
- Hicrî tarihleri miladî tarihe çevirirken Türk Tarih Kurumu'nun web sayfasında yer alan "Tarih Çevirme Kılavuzu" kullanılmıştır. Bkz. http://www.ttk.gov.tr/genel/tarih-cevirme-kilavuzu/
- Vakfiyenin yer aldığı kaynağın künyesi her vakfiyenin özet kısmında verilmiştir. Burada, vakfiyenin bulunduğu arşiv, defter no, sayfa ve defterdeki sırası ardışık olarak verilmiştir.
- Çalışmada genel olarak Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi'ndeki çeviri esasları ve yazım kuralları temel alınmış olmakla birlikte, metnin kendi bütünlüğü içinde de bazı yazım kuralları tarafımızca ortaya konulmuştur.
- Osmanlı Türkçesiyle kayıt altına alınan vakfiyeler, Latin harflerine çevrilirken, aslına sadık kalınarak, okunduğu gibi yazılmıştır.
- Arapça kayıt altına alınan vakfiyeler, Latin harflerine çevirisi yapılmadan doğrudan Türkçe'ye tercüme edilerek metin içinde kullanılmıştır.
- Türkçe vakfiyelerde yer alan âyetler ve hadisler sadece Latin harflerine çevrilerek verilmiş; tercümeleri vakfiye içinde verilmemiştir. Âyetler italik olarak, hadis-i şerifler ve diğer özlü sözler tırnak (" ") içerisinde gösterilmiştir.
- Vakfiyelerin orijinalinde yer alan her bilgi çeviride aynen yer almıştır. Vakfiyelerin asıllarında yer alan siyâkat harfi ile yazılmış vakfiyeye ait özet bilgiler çeviride verilmiştir.
- Çalışmada vakfiyelerin Osmanlı Türkçesinden Latin harfli yazıya çevirileri yapılırken; hemze (ء) harfini kesme işareti (') , ayn (ع) harfini ters kesme işareti (ʿ), vav (و) harfi ile uzatma alan ilgili kısmı "û", ye (ى) harfi ile uzatma alan ilgili kısmı "î" şeklinde gösterilmiştir.
- Kef (ك) harfinin elif (ا) harfi ile uzatma alan (كا) kısmı "kâ", ye (ى) harfi ile uzatma alan ilgili kısmı (كِي) "kî", vav (و) harfi ile uzatma alan ilgili kısmı (كو) "kû" kelimeleriyle gösterilmiştir. Kaf (ق) ve gayn (غ) ile başlayan uzun hecelerde a, u üzerinde düz çizgi kullanılmıştır.
- Kelimenin başına gelen ayn ve hemze harfleri özel işaretle gösterilmemiştir.
- Metin içinde uzatma işareti, sesteş kelimelerde (adet-âdet, alem-âlem); uzatma ve inceltmenin bir arada bulunduğu durumlarda (ahlâk, dergâh) kullanılmıştır.

- Arapça aslında çift sessizle biten bazı kelimeler yalın halde ise günümüz imlasında olduğu gibi sesli şekilde yazılmıştır (hüküm, vakıf, misil, fasıl, asıl, nefis örneklerinde olduğu gibi). Fakat bu kelimeler tamlama halinde ise sondaki sesli harf gösterilmemiştir (fasl-ı husûmet, hükm-i şerîf, vakf-ı mezkûr, Nefs-i Edirne gibi).
- Arapça aslında son harfi şeddeli olan bazı kelimeler yalın halde iken tek harfle yazılmıştır (hâcc-hâc gibi).
- Şahıs adları, coğrafî isimler, kitap, dergi ve makale adları yanında din, mezhep, tarikat adları ile ırk, dil, lehçe adları, tarihî, olaylar, kurum ve yapı adları, idarî birlikler özel isim kabul edilmiştir.
- Yer adlarının yazılışında, belgedeki yazılışı esas alınmıştır. Günümüzde kullanılan yer adları metin içinde verilmemiştir. Sadece ülke sıralaması yapıldıktan sonra şehirlerin günümüzde kullanılan adları değişikse, ilk geçtiği yerde bu adı da verilmiştir.
- Şahıs adlarının yazılışında Türkçe söyleyiş esas alınmakla birlikte, adlar Latin harflerine çevrilirken harflerin yazımındaki aslına uyulmuştur (Abdülhamid, Ahmed, Mehmed, Mahmud gibi). Ancak adların aslında yer alan uzatma harfleri olan â, û, î, şeklindeki yazımlar, metin içinde uzatma yapılmadan verilmiştir.
- Bilinen ve günümüzde kullanılan adlar günümüz imlasıyla yazılmıştır. İsimlerin yazılışında ayn, hemze ve çekme işaretleri gösterilmemiştir (Abdurrahman, Halil, Nuri, Şaban gibi).
- Kıssahân, cüzhân, aşırhân, mevlidhân gibi Arapça ve Farsça kelime terkiplerinden oluşan isimler birleşik yazılmış, vazife isimlerinde bulunan hân ekinden önce (-) işareti konmuş, şahıs isimlerinde ise konmamıştır.
- Türkçe fiiller metin içinde yazıldığı şekilde çevrilmiştir (idüb, ideriz, olmağla, olunub, olundukda, itdirilüb gibi).
- Özel isimlerden sonra gelen hal ve iyelik ekleri kesme işareti ile ayrılmıştır. (Osman Bey'in, Mustafa'nın gibi).
- Genel olarak açık hecelerdeki uzunluklar gösterilmiştir (Âlî, Süyûtî gibi). Kapalı hecelerdeki uzunluklar ise daha çok terkiplerde belirtilmiştir (Necmeddin - Necmeddîn-i Kübrâ gibi).
- "Din" ile yapılan birleşik isimlerde "d" korunmakla birlikte Türkçe'de de kullanılanlarda Türkçe söyleyiş esas alınmıştır (Celaleddin, Fahreddin gibi).
- Millet ve dil isimleri büyük harfle başlatılmıştır (Bosnaviyyü'l-asl, Rum, Arapça, Türkçe gibi).

İstanbul Zaim Üniversitesi Sabahattin

- "İbn", kendisinden sonraki kelimeye bitiştirilmediği zaman "İbn" şeklinde yazılmış ve kelimenin irabına tesir ettirilmemiştir (İbn Abdullah, ibn Abdülkerim gibi). Bitiştirildiği takdirde ise kelime sonundaki hareke Türkçe söyleyişine göre okunmuştur (İbnü'l-Esîr, İbnü'n-Nedîm, İbnü'r-Rûmî, İbnü's-Salâh).
- "Abd" ile başlayan birleşik isimler -Abdullah ve Abdurrahman hariç- "ü" ile yazılmıştır (Abdülmuttalib, Abdürrahim, Abdüssamed).
- "Ebû", kendisinden sonraki kelimeye bitiştirilmemişse "û" ile, bitiştirilmiş ise "u" ile yazılmıştır (Ebû Müslim, Ebu'l-Fazl, Ebussuûd, Ebuzziyâ gibi).
- Şahıs adlarındaki sıfatlarda ve nisbelerde harf-i tarif korunmuştur (Abdullah el-Harrâz, Abdullah b. Salih el-Mısrî gibi).
- Harf-i tarif (elif-lâm) ile başlayan isimlerde harf-i tarif satır başında gelmişse büyük harfle yazılmıştır (El-Hâc, Es-Seyyid). Satır başında değilse küçük yazılmıştır (el-Hâc, es-Seyyid gibi).
- Birden fazla kelimeden oluşan yer ve müessese isimlerinde her iki kelimenin ilk harfi büyük yazılmıştır (Istabl-ı Âmire, Ordu-yı Hümâyûn, Âsitâne-i Sa'âdet gibi)
- Özel isimlerden önce gelen meslek isimleri büyük harfle başlatılmıştır (Terzi Ali, Attar Osman, Kâtib Mehmed, Kassab Mustafa gibi).
- Harf-i tarifli tamlamaların bazı durumlarında ü'lü geçişler tercih olunmuştur (şuhûdü'l-hâl, sâlifü'z-zikr, mârrü'z-zikr, ma'lûmü'l-esâmî gibi).
- Tamlama bulunmayan kelimelerde sesliden sonra gelen sessizin kalın veya ince okunuşu "u" veya "ü" kullanımına göre belirlenmiştir (muhâla'a, mütekarrir gibi).
- Harf-i cer ve edatlar bir arada kullanıldığında bitişik yazılması tercih edilmiştir (fîmâ, keyfemâ, hasbemâ gibi).
- Harf-i cer ve edatlar tek başına geçtiğinde ise herhangi bir kelimeyle birleştirilmemiştir. Harf-i cer ile kelime ile arasına tire (-) işareti konulmuştur (mâ-vaka'a, an-nakd) gibi.
- Belgelerde okunamayan kısımlar (…) şeklinde gösterilmiştir.
- Okumada şüpheli olunan yerlerde (?) işareti konulmuştur.
- Boş bırakılan yerler [boş] şeklinde gösterilmiştir.
- Kesilmiş /kopmuş, eksik kısımlar ise [kesik/kopmuş/eksik] şeklinde gösterilmiştir.
- Metne yapılan eklemeler [ ] içinde yazılmıştır.
- Metne yapılan ilaveler dipnotta belirtilmiştir.

İstanbul Zaim Üniversitesi

KISALTMALAR /ABBREVIATIONS
İNGİLİZCE ÇEVİRİLER /ENGLISH TRANSLATIONS

- b.: bin
- bkz: bakınız /see
- BOA: Başbakanlık Devlet Arşivleri Osmanlı Arşiv Dairesi /Prime Ministry's State Archives, Department of Ottoman Archives
- bt. : bint
- c.: cilt /volume
- Cemâziyelâhir - Jumada'l-akhar
- Cemâziyelevvel - Jumada'l-awwal
- Defter /Register
- DİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi /Encyclopedia of Islam of the Turkiye Diyanet Foundation
- EVK: Evkaf /Waqf
- H.: Hicri /Hijra
- Muharrem - Muharram
- nr. : numara /number
- ö.: Ölüm
- Ramazan - Ramadhan
- Rebîulâhir - Rabi'u'l-akhar

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

- Rebîulevvel - Rabi'u'l-awwal
- Recep - Rajab
- s.: sayfa /page p./pp. /pages
- Safer - Safar
- sr: sıra /serial
- Şaban - Sha'ban
- Şer'iyye Sicili - Shar'iyyah Registers
- Şevval - Shawwal
- vb.: ve benzeri /and similar
- vd.: ve diğerleri /and others
- VGMA: Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi /Archives of the Directorate General of Waqfs
- vol. cilt /volume
- vs.: ve saire /etc.
- Zilkade - Dhu'l-qa'dah
- Zilhicce - Dhu'l-hijjah

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

BOSNA-HERSEK

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

İZ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Bosna-122

Vakfın İsmi	Hacı Hüseyin bin Hacı Şaban Vakfı
Konu	Saraybosna'nın Şeyh Muslihiddin Mahallesi'nden Şaban oğlu Hacı Hüseyin'in 28.800 akçe ile dükkânını, Hoca Durak Camii'nde Kur'ân-ı Kerîm okunması ve inşa ettirdiği caminin imam ve müezzin ücretleri ile tamir ve aydınlatma giderler için vakfetmesi.
Tarih	Gurre-i Şevval 1142 / 19 Nisan 1730
Kaynak	Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 57, Sayfa: 37-38

Name of the Waqf	The Waqf of Hadji Hüseyin b. Hadji Şaban
Subject	28.800 akches and a shop endowment of Hadji Hüseyin b. Hadji Şaban from Sheikh Muslihiddin Neighborhood of Sarajevo for reciting Suran at Hodja Durak Mosque and the wages of imam and khatip, and repair and lighting expenses of mosque that he built.
Date	First day of Shawwal 1142 / 19 April 1730
Source	Sarajevo Gazi Husrev-beg Library, Register: 57, Page: 37-38

اسم الوقف	وقف الحاج حسين ابن الحاج شعبان
الموضوع	وقف الحاج حسين ابن الحاج شعبان الساكن في حي الشيخ مصلح الدين في ساراي بوسنا ٢٨,٨٠٠ آقچه و دكانا لنفقات تلاوة القران في مسجد خوجه دوراق ولراتب الموظفين والنفقات اللأزمة للمسجد الذي ابنيه
التاريخ	١ شوال ١١٤٢ \ ١٩ ابريل ١٧٣٠
المصدر	مكتبة الغازي خسرو بك بساراي بوسنا رقم السجيل:١, رقم الصحيقة:٥٧, رقم الترتيب: ٣٨ – ٣٧

Lemmâ vakaftu alâ-mazmûni hâze'l-kitâb ve ceddihi mutâbıkan li'ş-şer'i'l-müstetâb fe-kabiltuhu ve emzaytuhu âlimen bi'l-hilâf ve ene'l-fakîr ileyhi azze şânuhu Ataullah bin Osman en-Nâibü'l-Kassâmü'l-Askerî bi-Medîneti Saraybosna el-mahrûse ufiye anhumâ.

El-Hamdu li'llâhi'l-vâkıfi alâ-külli hâl el-münezzehi ani't-tağyîri ve'l-intikâl ve's-salâtu ve's-selâmu alâ-Resûlihi Muhammedini'l-mevsûf bi-mekârimi'l-ahlâk ve ekârimi'l-hısâl ve alâ-âlihi'l-ebrâr ve ashâbihi'l-ahyâr ilâ-yevmi'l-ba's ve's-suâl ve men tebi'ahum bi'l-ihsâni mine'n-nisâi ve'r-ricâl.

Emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî ve bu hitâb-ı müşkîn-nikābın tastîrine sebeb ve dâ'î oldur ki Medîne-i Saraybosna'da eş-Şeyh Muslihiddin Mahallesi sükkânından tâlibu'l-hayrât ve'l-hasenât ve râgıbu's-sadakāt ve'l-meberrât el-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Şaban vaktâ ki bu dünyâ-yı dû-likâ ve ferş-i bukalemûn dâr-ı bevâr ve cây-ı bî-karâr olub ni'meti nikmet ve izzeti zillet idiğine âlim ve dahi mezra'a'a-i ahiret ve infâk-ı zâd-ı cennet olub *Ve mâ tukaddimû li-enfusikum min-hayrin tecidûhu inda'llâh* mazmûn-ı şerîfine âzim ve dahi *Mâ indekum yenfedu mâ inda'llâhu bâkin* mefhûm-ı münîfine câzim olub tezevvüd ricâsıyla vech-i âtî üzere meberrâta sâ'î olub kâffe-i ekārîr ve tekārir-i sahîha ve nâfize olduğu hâlde şer'-i şerîf-i nebevî ve mahfel-i dîn-i münîf-i Mustafavî'de vakf-ı câi'z-zikre mütevellî nasb eylediği li-ebeveyn karındaşı el-Hâc İbrahim mahzarında tav'an ve rağbeten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb atyeb-i emvâl ve ahsen-i menâlimden el-ân Bosna'da râyic olduğu guruş iki yüz kırk akçe hesâbı üzere yirmi sekiz bin sekiz yüz fıddî nakd-i râyic-i fi'l-vakt akçemi ve dahi Gazganiyân Sûku'nda bir tarafı el-Hâc Abdullah dükkânıyla ve bir tarafı Mehmed Güşa evlâdları dükkânıyla ve bir tarafı câmi'-i şerîf haremiyle ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz Sağrakçı el-Hâc Mahmud Vakfı arsasında senevî yüz kırk dört akçe mukâta'a ile mülk dükkânımızı mütevellî tezkeresi izniyle mâlımdan ifrâz ve sâir emlâkimden mümtâz kılub vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile hasbeten li'llâhi'l-Ehad ve taleben li-marziyyeti'r-Rabbi's-Samed vakf ve habs idüb mütevellî-i mezkûra teslîm eyledim ol dahi vakfiyyet üzere ahz ve kabz eyledi ve şöyle şart eyledim ki;

Mâdâm ki hâl-i hayâtda olam vakf-ı mezkûra kendim mutasarrıf olub meblağ-ı mezbûru senede onu on bir buçuk olmak üzere alâ-vechi'l-helâl istirbâh ve istiğlâl idüb bi-fazli'llâhi te'âlâ hâsıl olan ribh ve nemâsından ve dükkân icâresinden medîne-i mezbûrede Hoca Durak Câmi'-i Şerîfi'nde ba'de salâti'l-asr üç cüz-i şerîf Kur'ân-ı Azîm'den üç cüz-hân birer cüz-i şerîf tilâvet idüb sevâbını habîb-i Ekrem ve nebiyy-i muhterem şefî'i'l-Arasât Muhammed Mustafa'nın salla'llâhu aleyhi ve sellem rûh-ı pür-futûhlarına ve vâlideynim ve benim rûhuma ihdâ eyleyüb her biri yevmî ikişer buçuk akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve dahi şöyle şart eyledim ki;

Medîne-i mezbûrede vâki' Veratnak nâm mahalde binâ eylediğim ( ) şerîfde her kim imâm olursa yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve dahi her kim müezzin olursa yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve dahi şöyle şart eyledim ki;

Beher sene leyle-i mübârekede yüz seksen akçelik bir şem‘ mukavvâ ( ) mezbûrda îkâd oluna ve dahi şöyle şart eyledim ki;

Beher sene câmi‘ ve dükkân-ı mezbûrun ta‘mîrine dört yüz on altı akçe harc ve sarf oluna ve mâdâm ki hayâtda olam vakf-ı mezbûru şurût-ı mezkûr üzere ecrî eyleyüb azl ve nasb-ı erbâb-ı vezâif ve naks ve ziyâde-i masârıf ve ibdâl ve tebdîl ve tağyîr ve istibdâl ve tahvîl ve teksîr kendü yedimde ola ve’l-hâsıl her emrde müteferrid ve müstakill ve müstebidd olub kimesne mâni‘ ve müzâhim ve münâzi‘ ve dâfi‘ olmaya ol dem ki nefs-i mutmainnem gûşuna *İrci‘î ilâ-Rabbike râdiyeten mardiyyeten* nidâsı irişüb icâbeten li-haze’d-da‘veti’l-azîme tûtî-i cân-ı azîzim bu kafes-i âb u kilden halâs ve bu dâmgeh-i çemen-i bî-hâsıldan menâs bulub tayerân-ı gülistân-ı âlem-i kuds ve seyerân-ı gülşen-i fezâ-yi üns eyleye mütevellî-i mezbûr el-Hâc İbrahim mütevellî olub umûr-ı tevliyeti minvâl-i muharrer üzere görüb şurûtun vech-i meşrûh üzere icrâ eyleye beher sene üçer yüz akçe tevliyet vazîfesine mutasarrıf ola ve mahalle-i mezbûre ahâlîsi vakfıma hasbî nâzır olalar ve bi-emri’llâhi te‘âlâ karındaşım dahi fevt oldukda cihet-i tevliyet-i mezbûre evlâdına ve evlâd ve evlâdına meşrûta ola ve bi-emri’llâhi te‘âlâ evlâdına inkırâz vâki‘ olursa cihet-i tevliyet-i mezbûre karındaşlarıma ve karındaşlarım evlâdına batnen ba‘de batnin meşrûtâ ve bi-emri’llâhi te‘âlâ karındaşlarım evlâdlarına inkırâz vâki‘ olursa cihet-i tevliyet-i mezbûre re’y-i hâkim ile eş-Şeyh Muslihiddin Mahallesi ahâlîsinin aslahına meşrûta ola deyu vâkıf-ı mezkûr şurût-ı merkûmesini minvâl-i meşrûh üzere ta‘yîn ve tensîs idüb hatm-i kelâm ve istîfâ-i merâm eyledikde mütevellî-i mezbûr vâkıf-ı merkûmu şifâhen tasdîk ve vicâhen tahkîk itdikden sonra vâkıf-ı ârif sehhele’llâhu aleyh hevle’l-muvâkıf inân-ı kelâmını semt-i âhere sârif olub mütevellî-i mezbûr muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ ve tasvîr-i müdde‘â idüb vakf-ı nukūd ve zımnında olan şurût ve kuyûd inde’l-eimmeti’s-selâseti’n-nehârîr aleyhim rahmeti’l-Meliki’l-Habîr bâtıl ve hilye-i sıhhatden âtıl olmağın vakf-ı mezbûrunu rücû‘ iderim deyüb meblağ-ı mezbûru istirdâd idicek mütevellî-i reşîd cevâb-ı sedîde âğâz idüb fi’l-vâki‘ lede’l-eimmeti’s-selâse vakf-ı nukūd minvâl-i meşrûh üzeredir lâkin imâm-ı mu‘teber ve hümâm-ı cennet-makarr Hazret-i İmâm Züfer aleyhi rahmeti’l-Ekber’den İmâm Ensarî aleyhi rahmeti’l-Bârî rivâyeti üzere vakf-ı nukūd ve zımnında olan şurût ve kuyûdun sıhhati mukarerdir deyu teslîmden imtinâ‘ idüb hâkim-i muvakki‘-i sadr-kitâb-ı müstetâb tûbâ lehu ve hüsnü meâb hazretleri huzûrunda müterâfi‘ân ve fasl u hasme tâlibân olduklarında hâkim-i müşârün ielyh esbega’llâhu ni‘amehu aleyh hazretleri dahi cânib-i vakfı evlâ görüb vakf-ı mezbûrun imâm-ı merkūm aleyh rahmeti’l-Meliki’l-Kayyûm re’y-i şerîfi üzere sıhhatine hükm-i sahîh-i şer‘î ve kazâ-i sarîh-i mer‘î eyledikden sonra fe sâre vakfen sahîhan şer‘iyyen ve habsen sarîhan mer‘iyyen *Fe men beddelehu ba‘de mâ semi‘ahu fe inne mâ ismuhu ale’l-lezîne yubeddilûnehu inne’llâhe semî‘un alîm* ve ecru’l-vâkıfi ale’llâhi’l-Cevvâdi’l-Kerîm cerâ zâlike ve hurrire fî-gurreti Şevvali’l-Mükerrem li-seneti isnâ ve erbâ‘în ve mie ve elf.

İNDEKS

A

Abd 14
Arnavutluk 8

B

Bedel 141, 173, 221, 250
Beyân 312
Bosna 8
Bulgaristan 8, 11

C-Ç

Câbî 154
Cemâziyelâhir 15
Cemâziyelevvel 15

D

Devlet 15
Dîvân 31, 32, 163, 234

E

Edâ 98
Edirne 8, 11, 13
Ekber 21, 83, 90, 111, 135, 233, 238

F

Ferâğ 315

H

Harâm 66, 75, 97, 149, 224, 233, 269
Hatîb 31, 246

I-İ

İmâm 21, 25, 29, 30, 31, 38, 41, 44, 47, 50, 51, 56, 58, 61, 63, 66, 72, 73, 79, 83, 87, 90, 97, 98, 101, 102, 110, 111, 117, 123, 126, 130, 135, 148, 149, 179, 188, 216, 225, 229, 233, 237, 238, 240, 241, 254, 261, 299, 303, 306
istiğlâl 20, 54, 60, 66, 71, 78, 81, 82, 87, 116, 157, 228, 244, 286, 295, 302, 305

K

Kādî 23, 31, 35, 36, 40, 46, 53, 60, 65, 71, 75, 78, 81, 83, 86, 94, 105, 109, 129, 132, 156, 163, 210, 215, 227, 236, 290, 292, 302, 305
Kâtib 14, 31, 38, 47, 48, 50, 51, 75, 78, 81, 103, 118, 131, 132, 215, 230, 234
Kosova 8

M

Makedonya 8
Mâl 144, 163, 212, 315
Meclis 147
Me'zûn 31
Muharrem 15
Murâbaha 316
Müezzin 26, 29, 51, 67, 149, 201, 288
Mülk 129, 184, 295, 314
Mütevellî 29, 37, 40, 49, 122, 187, 237

N

Nâzır 297, 317, 318, 320

R

ribh 8, 9, 20, 29, 37, 40, 49, 66, 72, 78, 81, 82, 87, 90, 97, 101, 110, 114, 115, 116, 122, 125, 126, 133, 144, 145, 148, 157, 162, 163, 182, 187, 198, 215, 216, 221, 222, 225, 237, 253,

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

256, 260, 263, 266, 269, 272, 275, 278, 309, 313, 320

S-Ş

Safer 16
Saraybosna 11
Seyyid 14
Şuhûdü'l-hâl 19, 26, 31, 38, 47, 50, 56, 57, 62, 63, 66, 75, 76, 79, 83, 91, 97, 102, 107, 118, 124, 130, 136, 146, 149, 154, 158, 161, 170, 174, 178, 182, 187, 190, 194, 198, 201, 215, 218, 221, 222, 230, 233, 240, 243, 246, 253, 259, 263, 266, 269, 272, 275, 278, 281, 302, 305, 308, 310, 316

T

Tekirdağ 8
Temyîz 148
Tevliyet 37, 66, 288

V

vakf 7, 13
Vakıf 8, 22, 52, 59, 88, 92, 104, 151, 165, 177, 181, 183, 209, 214, 220, 255, 262, 265, 268, 271, 274, 277, 280, 283, 285, 311, 314, 324, 325, 344, 345, 346, 357, 358, 363, 364, 383, 392, 400, 401, 402, 405, 406, 408, 409, 410, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 425, 430, 431, 432, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 474, 475, 476
vâkıf 11
Vâkıf 83
Vasî 141, 172

Z

Zilhicce 16

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

İçindekiler

Takdim / 7

Takip Edilen Usul ve İmlâ Esasları / 11

Kısaltmalar / Abbreviations / 15

İngilizce Çeviriler / English Translations / 15

Bosna / 17

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Bosna / Saraybosna / 17

Hacı Hüseyin bin Hacı Şaban Vakfı - The Waqf of Hadji Hüseyin b. Hadji Şaban
وقف الحاج حسين ابن الحاج شعبان 19

Hacı Hüseyin ibn Hacı Ahmed Vakfı - The Waqf of Hadji Hüseyin b. Hadji Ahmed
وقف الحاج حسين ابن الحاج احمد 23

Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı - The Waqf of Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Pasha
وقف محسن زاده محمد باشا 27

Hace Nefise bint Hacı Ali Vakfı - The Waqf of Hace Nefise bt. Hadji Ali
وقف الحاجة نفيسة بنت الحاج علي 35

Meryem bint Osman Vakfı - The Waqf of Meryem bt. Osman
وقف مريم بنت عثمان 39

Dardağan Hacı Hasan bin Abdülkerim Vakfı - The Waqf of Dardağan Hadji Hasan b. Abdülkerim
وقف دارداخان الحاج حسن ابن عبد الكريم 42

Hayrizâde Mehmed Said Efendi Vakfı - The Waqf of Hayrizâde Mehmed Said Effendi
وقف خيري زاده محمد سعيد أفندي 45

Yahyazâde Ahmed Efendi Vakfı - The Waqf of Yahyazâde Ahmed Effendi
وقف يحي زاده احمد أفندي 48

Muzafferizâde Hacı Abdülkadir Efendi ibn Hacı Ahmed Vakfı - The Waqf of Muzafferizâde Hadji Abdülkadir Effendi b. Hadji Ahmed
وقف مظفري زاده الحاج عبد القادر أفندي ابن الحاج احمد 53

Hacı Abdülkadir Efendi ibn Hacı Ahmed Vakfı - The Waqf of Hadji Abdülkadir Effendi b. Hadji Ahmed
وقف الحاج عبد القادر أفندي ابن الحاج احمد 59

Mücellidzâde Molla Mustafa bin Ahmed Vakfı - The Waqf of Mücellidzâde Mullah Mustafa b. Ahmed
وقف مجلد زاده ملا مصطفى ابن احمد 65

Tutibula Mahallesi Sakinleri Vakfı - The Waqf of Residents of Tutibula Neighborhood
وقف اصحاب الخيرات في حي توتي بولا 68

Recebzâde İbrahim Efendi bin Mustafa Vakfı - The Waqf of Recebzâde İbrahim Effendi b. Mustafa
وقف رجب زاده ابراهيم أفندي ابن موسى 70

Nefise bint Abdullah Vakfı - The Waqf of Nefise bt. Abdullah
وقف نفيسة بنت عبد الله 72

Müderris Hacı Ahmed bin Mustafa Vakfı - The Waqf of Muderris Hadji Ahmed b. Mustafa
وقف المدرس الحاج احمد ابن مصطفى 77

Mustafa bin Osman Vakfı - The Waqf of Mustafa b. Osman
وقف مصطفى ابن عثمان 80

Hacı İsmail Ağa bin Hüseyin Vakfı - The Waqf of Hadji İsmail Agha b. Hüseyin
وقف الحاج اسماعيل آغا ابن حسين 85

Cinozâde Mehmed Baki Efendi ibn Hacı Mehmed Ağa Vakfı - The Waqf of Cinozâde Mehmed Baki Effendi b. Hadji Mehmed Ağa
وقف جينو زاده محمد باقي أفندي ابن الحاج محمد آغا 88

Kurbaniç Nahiyesi Sakinleri Vakfı - The Waqf of Residents of Kurbaniç Township
وقف اصحاب الخيرات من ناحية قرنابيج 92

Sarızâde Osman bin İsmail Ağa Vakfı - The Waqf of Sarızâde Osman b. İsmail Ağa
وقف ساري زاده عثمان ابن اسماعيل آغا 95

Hacı Muhammed Çelebi bin İbrahim Vakfı - The Waqf of Hadji Muhammed Çelebi bin İbrahim
وقف الحاج محمد شلبي ابن ابراهيم 99

Muzafferîzâde Hacı Mehmed Sancakdar bin Mustafa Ağa Vakfı - The Waqf of Muzafferîzâde Hadji Mehmed Sancakdar b. Mustafa Agha
وقف مظفر زاده الحاج محمود سانجاق دار ابن مصطفى آغا 105

Atiye bint Hasan Efendi bin Mehmed Vakfı - The Waqf of Atiye bint Hasan Effendi bin Mehmed
وقف عطية بنت حسن أفندي ابن محمد 109

Mustafa Ağa bin Rüstem Ağa Vakfı - The Waqf of Mustafa Agha b. Rüstem Agha
وقف مصطفى آغا ابن رستم 113

Naile bint Ahmed Vakfı - The Waqf of Naile bt. Ahmed
وقف نائلة بنت احمد 120

Mustafa Efendi bin Hasan Vakfı - The Waqf of Mustafa Effendi b. Hasan
وقف مصطفى أفندي ابن حسن 124

Mustafa Efendi ibn Hasan Vakfı - The Waqf of Mustafa Efendi b. Hasan
وقف مصطفى أفندي ابن حسن 128

Islobodazâde Salih bin Abdullah Vakfı - The Waqf of Islobodazâde Salih b. Abdullah
وقف إسلوبوده زاده صالح ابن عبد الله 132

Molla Ahmed bin Mehmed Ağa Vakfı - The Waqf of Mullah Ahmed bin Mehmed Agha
زقف ملا احمد ابن محمد آغا 137

Mühtedî Mehmed Hulusi Efendi ibn Abdullah ibn Abdurrahman Vakfı - The Waqf of Mühtedî Mehmed Hulusi Effendi b. Abdullah ibn Abdurrahman
وقف مهتدي محمد خلوصي أفندي ابن عبد الله ابن عبد الرحمن 143

Ahmed Asım Bey bin Mehmed Vakfı - The Waqf of Ahmed Asım Bey b. Mehmed
وقف احمد عاصم بك ابن محمد 147

Cinoğlu Hacı Salih ibn Abdullah Vakfı - The Waqf of Cinoğlu Hadji Salih b. Abdullah
وقف جن أوغلو الحاج صالح ابن عبد الله 151

Esmane bint Abdullah Vakfı - The Waqf of Esmane bt. Abdullah
وقف اسمانة بنت عبد الله 155

Bırkiç Mehmed Ağa ibn Hacı Abdi Vakfı - The Waqf of Berkiç Mehmed Agha b. Hadji Abdi
وقف برقيج محمد آغا ابن الحاج عبدي 165

Fatma Hanım bint İbrahim Ağa Agiç Vakfı - The Waqf of Fatma Hanım bt. İbrahim Agha Agiç
وقف فاطمة خانم بنت ابراهيم آغا آغيج 169

Çırakçı bin Mahmud Zaim Vakfı - The Waqf of Çırakçı b. Mahmud Zaim
وقف جراقجي ابن محمود زعيم 174

Hacı Ömer bin İbrahim Vakfı - The Waqf of Hadji Ömer b. İbrahim
وقف الحاج عمر ابن ابراهيم 177

Çomerazâde Abdi Ağa bin İbrahim Ağa Vakfı - The Waqf of Çomerazâde Abdi Agha bin İbrahim Agha
وقف جومرا زاده عبدي آغا ابن ابراهيم آغا 181

Arnavud İbrahim bin Abdülfettah Vakfı - The Waqf Arnavud İbrahim b. Abdülfettah
وقف ارنووط ابراهيم ابن عبد الفتاح 183

Ulema Reisi, Müftü, Hacı Mustafa Hilmi Efendi bin Hacı Ömer Efendi Vakfı - The Waqf of Ulema Leader, Mufti, Hadji Mustafa Hilmi Effendi b. Hadji Ömer Effendi
وقف الحاج مصطفى حلمي أفندي المفتي ورئيس العلماء ابن الحاج عمر أفندي 186

Hacı İbrahim bin Mehmed Yamak Vakfı - The Waqf of Hadji İbrahim b. Mehmed Yamak
وقف الحاج ابراهيم ابن محمد ياناق 190

İbrahim Hacı Ali Bey ibn Rüstem Ağa Hrustiç Vakfı - The Waqf of İbrahim Hadji Ali Bey b. Rüstem Agha Hrustiç
وقف ابراهيم الحاج علي بك ابن رستم آغا خروستيج 193

Kerim Meryem Nuriye Hanım Vakfı - The Waqf of Kerim Meryem Nuriye Hanım
وقف كريم مريم نورية خانم 197

Ekberîzâde Murad Ağa Vakfı - The Waqf of Ekberîzâde Murad Agha
وقف اكبري زاده مراد آغا 200

Kasap Hacı Ahmed bin Süleyman Vakfı - The Waqf of Butcher Hadji Ahmed b. Süleyman
وقف قصاب الحاج احمد ابن سليمان 204

Neveniç Hacı Salih Ağa Vakfı - The Waqf of Nevenic Hadji Salih Agha
وقف نونيج الحاج صالح آغا 207

Henda Ahmed Ağa Vakfı - The Waqf of Hinde Ahmed Agha
وقف هندا احمد آغا 210

Teşne (Tešanj/Teşene) / 214

Mahmud Mesud Efendi bin Hafız Ali Rıza Vakfı - The Waqf of Mahmud Mesud Effendi b. Hafız Ali Rıza
وقف محمود مسعود أفندي ابن الحافظ علي رضا 214

Ali bin Mehmed Molla Bekiroviç Vakfı - The Waqf of Ali b. Mehmed Mullah Bekiroviç
وقف علي ابن محمد ملا بكرويج 217

Debreli Rüstem Ağa bin Molla Mehmed Mulaliç Vakfı - The Waqf of Debreli Rüstem Ağa b. Mullah Mehmed Mulaliç
وقف دبرلي رستم آغا ابن ملا محمد ملاليج 220

Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa Hafız Bey Vakfı - The Waqf of Hadji Mustafa Agha b. Mehmed Agha Hâfız Bey
وقف الحاج مصطفى آغا ابن محمد آغا حافظ بك 223

Travnik (Vizirtravnik/Traynik) / 226

Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa bin Abdullah Paşa Vakfı - The Waqf of Grand Vizier Muhsinzâde Mehmed Pasha b. Abdullah Pasha
وقف محمد باشا ابن صدر اعظم محسن زاده عبد الله باشا 226

Bosna Valisi Ali Namık Paşa Vakfı - The Waqf of Bosnia Governor Ali Namık Pasha
وقف علي نامق باشا الوالي ببوسنا 235

Trebin (Trebinje) / 239

Berdilü Hacı Ali Vakfı - The Waqf of Bezdilü Hadji Ali
وقف بزديلو الحاج علي 239

Tuzla (Kızılca Tuzla) / 242

Osman Efendi bin Süleyman Vakfı - The Waqf of Osman Effendi b. Süleyman
وقف عثمان أفندي ابن سليمان 242

Hacı Mehmedoviç Hüseyin Ağa bin Hacı Mehmed Vakfı - The Waqf of Hadji Mehmedoviç Hüseyin Agha b. Hadji Mehmed
وقف الحاج محمدويچ حسين آغا ابن الحاج محمد 245

Hacı Efendiç Muhammed Haşim Ağa Vakfı - The Waqf of Hadji Efendiç Muhammed Haşim Agha
وقف الحاج أفنديچ محمد هاشم آغا 248

Acariç Hacı Süleyman Ağa bin Salih Vakfı - The Waqf of Acariç Hadji Süleyman Agha b. Salih
وقف آجاريچ الحاج سليمان ابن صالح 252

İsmaiç Adem bin Hacı Abdullah Vakfı - The Waqf of İsmaiç Adem b. Hadji Abdullah
وقف اسماعيچ آدم ابن الحاج عبد الله 255

Hacı Naile Hanım bint Murad Begoviç Hacı Davud Bey - The Waqf of Hadji Naile Hanım bt. Murad Begoviç Hadji Davud Bey
وقف الحاجه نائلة بنت مراد يغوبچ الحاجداود بك 258

Muykanoviç Abdülmümin bin Muyo Vakfı - The Waqf of Muykanoviç Abdülmümin b. Muyo
وقف مويقونويچ عبد المؤمن ابن مويا 262

Dervişoviç Yejbiriç Hüseyin bin Derviş Vakfı - The Waqf of Dervişoviç Yejbiriç Hüseyin b. Derviş
وقف درويشويچ يشبريچ حسين ابن درويش 265

Zarife bint Odabasiç Mahmud Ağa Vakfı - The Waqf of Zarife bt. Odabasiç Mahmud Agha
وقف ظريفة بنت أوداباسيج محمود آغا 268

Dervişeviç Ahmed bin İbrahim Vakfı - The Waqf of Dervişeviç Ahmed b. İbrahim
وقف درويشويچ احمد ابن ابراهيم 271

Kuşlogiç Osman bin Hacı Hasan Vakfı - The Waqf of Kuşlogiç Osman b. Hadji Hasan
وقف قوشلوغيج عثمان ابن الحاج حسن 274

Hankiye bint Mahmud Ağa Vakfı - The Waqf of Hankiye bt. Mahmud Agha
وقف جانكية بنت محمود آغا 277

Abdülkahir bin Mehmed Başiç Vakfı - The Waqf of Abdülkahir b. Mehmed Başiç
وقف عبد القادر ابن محمد باسيج 280

Vakf (Donji/Donji Vakuf) / 283

Dizdareviç İbrahim Efendi Vakfı - The Waqf of Dizdareviç İbrahim Effendi
وقف ديزداروچ ابراهيم أفندي 283

Vakf-ı Kebir (Gornji Vakuf-Uskoplje) / 285

Bosnevi Hacı Mustafa Ağa bin Ahmed Ağa Vakfı - The Waqf of Bosnian Hadji Mustafa Agha b. Ahmed Agha
وقف بوسنوي الحاج مصطفى آغا ابن احمد آغا 285

Yayça (Jajce) / 289

Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı - The Waqf of Darüssaâde Agha Hadji Mustafa Agha bin Mehmed
وقف دار السعاده آغاسي الحاج مصطفى آغا ابن محمد 289

Hacı Abdurrahim Sipahi bin Abdurrahman Vakfı - The Waqf of Hadji Abdurrahim Sipahi b. Abdurrahman
وقف الحاج عبد الرحيم سباحي ابن عبد الرحمن 301

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Hacı Abdurrahim Sipahi bin Abdurrahman Vakfı - The Waqf of Hadji Abdurrahim Sipahi b. Abdurrahman
وقف الحاج عبد الرحيم سباحي ابن عبد الرحمن 304

Ragıb Efendi bin Hıfzı Efendi Müftiç Vakfı - The Waqf of Ragıb Effendi b. Hıfzı Effendi Müftiç
وقف راغب أفندي ابن حفظي أفندي مفتيج 307

Ragıb Efendi bin Hıfzı Efendi Müftiç Vakfı - The Waqf of Ragıb Effendi b. Hıfzı Effendi Müftiç
وقف راغب أفندي ابن حفظي أفندي مفتيج 311

Acemzâde Hacı Mehmed Efendi Vakfı - The Waqf of Acemzâde Hadji Mehmed Effendi
وقف عجم زاده الحاج محمد أفندي 313

Serrâczâde Dervişe Hanım Vakfı - The Waqf of Serrâczâde Dervişe Hanım
وقف سراج زاده درويشه خانم 319

Vesikalar / 321

122- Hacı Hüseyin bin Hacı Şaban Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 57, Sayfa: 37-38) / 323

123- Hacı Hüseyin ibn Hacı Ahmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-050174. Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 186-187, Sıra: 174) / 324
Hacı Hüseyin ibn Hacı Ahmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-050174. Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 186-187, Sıra: 174) / 325

124- Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 326
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 327
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 328
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 329
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 330
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 331
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 332

Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 333
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 334
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 335
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 334
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 337
Muhsinzâde Mehmed (Muhammed) Paşa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1305) / 338
125- Hace Nefise bint Hacı Ali Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 8, Sayfa: 107- 108) / 339
126- Meryem bint Osman Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 9, Sayfa: 70) / 340
127- Dardağan Hacı Hasan bin Abdülkerim Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 17, Sayfa: 94) / 341
128- Hayrizâde Mehmed Said Efendi Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 20, Sayfa: 81) / 342
129- Yahyazâde Ahmed Efendi Vakfı (Saraybosna, Sicil: 29, Sayfa: 106) / 343
130- Muzafferizâde Hacı Abdülkadir Efendi ibn Hacı Ahmed Vakfı
(Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 246-245, Sıra: 123; V-025123) / 344
Muzafferizâde Hacı Abdülkadir Efendi ibn Hacı Ahmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1,
Sayfa: 246-245, Sıra: 123; V-025123) / 345
131- Hacı Abdülkadir Efendi ibn Hacı Ahmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 244, Sıra: 124; Sicil: 30; V-026124) / 344
132- Mücellidzâde Molla Mustafa bin Ahmed Vakfı (Saraybosna, Sicil: 40, Sayfa: 165) / 347
133- Tutibula Mahallesi Sakinleri Vakfı (Saraybosna, Sicil: 40, Sayfa: 143) / 348
134- Recebzâde İbrahim Efendi bin Mustafa Vakfı (Saraybosna, Sicil: 42, Sayfa: 125) / 349
135- Nefise bint Abdullah Vakfı (Saraybosna, Sicil: 43, Sayfa: 111) / 350
136- Müderris Hacı Ahmed bin Mustafa Vakfı (Saraybosna, Sicil: 52, Sayfa: 35) / 351
137- Mustafa bin Osman Vakfı (Saraybosna, Sicil: 42, Sayfa: 143-144) / 352
Mustafa bin Osman Vakfı (Saraybosna, Sicil: 42, Sayfa: 143-144) / 353

138- Hacı İsmail Ağa bin Hüseyin Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi,: A-1341) / 354
Hacı İsmail Ağa bin Hüseyin Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi,: A-1341) / 355
Hacı İsmail Ağa bin Hüseyin Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi,: A-1341) / 356
139- Cinozâde Mehmed Baki Efendi ibn Hacı Mehmed Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 317, Sıra: 61; V-014-61 (1, 2, 3). Saraybosna, Sicil: 54, Sayfa: 99) / 357
140- Kurbaniç Nahiyesi Sakinleri Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 92, Sıra: 254) / 358
141- Sarızâde Osman bin İsmail Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-015-63) / 359
Sarızâde Osman bin İsmail Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-015-63) / 360
142- Hacı Muhammed Çelebi bin İbrahim Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-090344) / 361
Hacı Muhammed Çelebi bin İbrahim Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-090344) / 362
143- Muzafferîzâde Hacı Mehmed Sancakdar bin Mustafa Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 163-164, Sıra: 480) / 363
Muzafferîzâde Hacı Mehmed Sancakdar bin Mustafa Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 163-164, Sıra: 480) / 364
144- Atiye bint Hasan Efendi bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 82, Sayfa: 130) / 365
Atiye bint Hasan Efendi bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 82, Sayfa: 130) / 366
145- Mustafa Ağa bin Rüstem Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-081262) / 367
Mustafa Ağa bin Rüstem Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-081262) / 368
Mustafa Ağa bin Rüstem Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-081262) / 369
146- Naile bint Ahmed Vakfı (Saraybosna, Sicil: 85, Sayfa: 76-77) / 370
147- Mustafa Efendi bin Hasan Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1740) / 371

148- Mustafa Efendi ibn Hasan Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-040154) / 372
Mustafa Efendi ibn Hasan Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-040154) / 373
149- İslobodazâde Salih bin Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-002-9; Sicil: 1, Say- Fa: 378-379, Sıra: 9) / 374
İslobodazâde Salih bin Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-002-9; Sicil: 1, Say- Fa: 378-379, Sıra: 9) / 375
150- Molla Ahmed bin Mehmed Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-095357) / 376
Molla Ahmed bin Mehmed Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-095357) / 377
Molla Ahmed bin Mehmed Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-095357) / 378
Molla Ahmed bin Mehmed Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-095357) / 379
151- Mühtedî Mehmed Hulusi Efendi ibn Abdullah ibn Abdurrahman Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-047171. Sicil: 1, Sayfa: 189, Sıra: 171. Sicil: 2, Sayfa: 186-187, Sıra: 697) / 380
152- Ahmed Asım Bey bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-083265) / 381
Ahmed Asım Bey bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-083265) / 382
153- Cinoğlu Hacı Salih ibn Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 35, Sıra: 310) / 383
154- Esmane bint Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-0421567) / 384
Esmane bint Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-0421567) / 385
Esmane bint Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-0421567) / 386
Esmane bint Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-0421567) / 387
Esmane bint Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-0421567) / 388
Esmane bint Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-0421567) / 389
Esmane bint Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-0421567) / 390
Esmane bint Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-0421567) / 391
155- Bırkiç Mehmed Ağa ibn Hacı Abdi Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 201, Sıra: 158) / 392
156- Fatma Hanım bint İbrahim Ağa Agiç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-092351) / 393

İstanbul Zaim Üniversitesi Şahabettin

Fatma Hanım bint İbrahim Ağa Agiç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-092351) / 394
Fatma Hanım bint İbrahim Ağa Agiç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-092351) / 395
Fatma Hanım bint İbrahim Ağa Agiç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-092351) / 396
Fatma Hanım bint İbrahim Ağa Agiç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-092351) / 397
157- Çırakçı bin Mahmud Zaim Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-05179) / 398
Çırakçı bin Mahmud Zaim Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-05179) / 399
158- Hacı Ömer bin İbrahim Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 182, Sıra: 493) / 400
159- Çomerazâde Abdi Ağa bin İbrahim Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 339, Sıra: 38) / 401
160- Arnavud İbrahim bin Abdülfettah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 101, Sıra: 243) / 402
161- Ulema Reisi, Müftü, Hacı Mustafa Hilmi Efendi bin Hacı Ömer Efendi Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 2, Sayfa: 110- 111, Sıra: 430) / 403
Ulema Reisi, Müftü, Hacı Mustafa Hilmi Efendi bin Hacı Ömer Efendi Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Sicil: 2, Sayfa: 110- 111, Sıra: 430) / 404
162- Hacı İbrahim bin Mehmed Yamak Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 58-59, Sıra: 390) / 405
Hacı İbrahim bin Mehmed Yamak Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 58-59, Sıra: 390) / 406
163- İbrahim Hacı Ali Bey ibn Rüstem Ağa Hrustiç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-088334; Sicil: 1, Sayfa: 11, Sıra: 334) / 407
164- Kerim Meryem Nuriye Hanım Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 39, Sıra: 369) / 408
165- Ekberîzâde Murad Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 68-69, Sıra: 397) / 409
Ekberîzâde Murad Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 68-69, Sıra: 397) / 410
166- Kasap Hacı Ahmed bin Süleyman Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-116418) / 411

167- Neveniç Hacı Salih Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 150, Sıra: 466) / 412
168- Henda Ahmed Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 24-25, Sıra: 630) / 413
Henda Ahmed Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 24-25, Sıra: 630) / 414
169- Mahmud Mesud Efendi bin Hafiz Ali Rıza Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 5, Sıra: 339) / 415
170- Ali bin Mehmed Molla Bekiroviç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 34, Sıra: 364) / 416
171- Debreli Rüstem Ağa bin Molla Mehmed Mulaliç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 246, Sıra: 558) / 417
172- Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa Hafîz Bey Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 104, Sıra: 423) / 418
173- Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa bin Abdullah Paşa Vakfı (VGMA, Defter: 101, Sayfa: 330, Sıra: 9; Defter: 456, Sayfa: 178, Sıra: 32; Defter: 456, Sayfa: 180, Sıra: 33; Defter: 456, Sayfa: 181, Sıra: 34) / 419
Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa bin Abdullah Paşa Vakfı (VGMA, Defter: 101, Sayfa: 330, Sıra: 9; Defter: 456, Sayfa: 178, Sıra: 32; Defter: 456, Sayfa: 180, Sıra: 33; Defter: 456, Sayfa: 181, Sıra: 34) / 420
Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa bin Abdullah Paşa Vakfı (VGMA, Defter: 101, Sayfa: 330, Sıra: 9; Defter: 456, Sayfa: 178, Sıra: 32; Defter: 456, Sayfa: 180, Sıra: 33; Defter: 456, Sayfa: 181, Sıra: 34) / 421
Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa bin Abdullah Paşa Vakfı (VGMA, Defter: 101, Sayfa: 330, Sıra: 9; Defter: 456, Sayfa: 178, Sıra: 32; Defter: 456, Sayfa: 180, Sıra: 33; Defter: 456, Sayfa: 181, Sıra: 34) / 422
Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa bin Abdullah Paşa Vakfı (VGMA, Defter: 101, Sayfa: 330, Sıra: 9; Defter: 456, Sayfa: 178, Sıra: 32; Defter: 456, Sayfa: 180, Sıra: 33; Defter: 456, Sayfa: 181, Sıra: 34) / 423
174- Bosna Valisi Ali Namık Paşa Vakfı (VGMA, Defter: 632, Sayfa: 46, Sıra: 33) / 424
175- Berdilü Hacı Ali Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 115, Sıra: 434) / 425
176- Osman Efendi bin Süleyman Vakfı (VGMA, Defter: 632, Sayfa: 180, Sıra: 100) / 426
177- Hacı Mehmedoviç Hüseyin Ağa bin Hacı Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Waqf Sicil: 1, Sayfa: 259, Sıra: 111) / 427
178- Hacı Efendiç Muhammed Haşim Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-057195) / 428

Hacı Efendiç Muhammed Haşim Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-057195) / 429
179- Acariç Hacı Süleyman Ağa bin Salih Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 147, Sıra: 462) / 430
180- İsmaiç Adem bin Hacı Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 8-9, Sıra: 614) / 431
İsmaiç Adem bin Hacı Abdullah Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 8-9, Sıra: 614) / 432
181- Hacı Naile Hanım bint Murad Begoviç Hacı Davud Bey Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-149554) / 433
Hacı Naile Hanım bint Murad Begoviç Hacı Davud Bey Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-149554) / 434
Hacı Naile Hanım bint Murad Begoviç Hacı Davud Bey Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-149554) / 435
182- Muykanoviç Abdülmuin bin Muyo Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 7, Sıra: 612) / 436
183- Dervişoviç Yejbiriç Hüseyin bin Derviş Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 7-8, Sıra: 613) / 437
Dervişoviç Yejbiriç Hüseyin bin Derviş Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 7-8, Sıra: 613) / 438
184- Zarife bint Odabasıç Mahmud Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 9-10, Sıra: 615) / 439
Zarife bint Odabasiç Mahmud Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 9-10, Sıra: 615) / 440
185- Dervişeviç Ahmed bin İbrahim Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 6, Sıra: 611) / 441
186- Kuşlogiç Osman bin Hacı Hasan Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 3-4, Sıra: 608) / 442
Kuşlogiç Osman bin Hacı Hasan Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 3-4, Sıra: 608) / 443
187- Hankiye bint Mahmud Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 10-11, Sıra: 616) / 444
Hankiye bint Mahmud Ağa Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 10-11, Sıra: 616) / 445
188- Abdülkahir bin Mehmed Başıç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 314) / 446

189- Dizdareviç İbrahim Efendi Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 3, Sayfa: 21, Sıra: 627) / 447
190- Bosnevi Hacı Mustafa Ağa bin Ahmed Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 130, Sıra: 143) / 448
191- Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 449
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 450
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 451
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 452
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 453
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 454
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 455
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 456
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 457
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 458
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 459
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 460
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 461
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 462
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 463
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 464

İstanbul Zaim Üniversitesi Sabahattin

Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 465
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 466
Darüssaâde Ağası Hacı Mustafa Ağa bin Mehmed Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, A-1326) / 467
192- Hacı Abdurrahim Sipahi bin Abdurrahman Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-218717) / 468
Hacı Abdurrahim Sipahi bin Abdurrahman Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-218717) / 469
193- Hacı Abdurrahim Sipahi bin Abdurrahman Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-218717) / 470
194- Ragıb Efendi bin Hıfzı Efendi Müftıç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-085281) / 471
Ragıb Efendi bin Hıfzı Efendi Müftıç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-085281) / 472
Ragıb Efendi bin Hıfzı Efendi Müftıç Vakfı Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-085281) / 473
195- Ragıb Efendi bin Hıfzı Efendi Müftıç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 262-263, Sıra: 572) / 474
Ragıb Efendi bin Hıfzı Efendi Müftıç Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 2, Sayfa: 262-263, Sıra: 572) / 475
196- Acemzâde Hacı Mehmed Efendi Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Vakıf Sicil: 1, Sayfa: 41, Sıra: 308) / 476
197- Serrâczâde Dervişe Hanım Vakfı (Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, V-137475) / 477

İndeks / 479